

Møteinnkalling - Kontrollutvalget i Malvik kommune

Arkivsak: 25/179
Møtedato/tid: 07.05.2025 kl. 09:00
Møtested: Formannskapsalen, rådhuset

Møtet avvikles for åpne dører, i tråd med kommuneloven § 11-5.

Eventuelle forfall, eller spørsmål om habilitet, meldes til Konsek Trøndelag IKS
v/ Ragnhild Torsdatter Grønvold på telefon 936 30 946, eller e-post:
ragnhild.gronvold@konsek.no

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Trondheim, 30.04.2025

Torgeir Anda (sign.)
Leder av kontrollutvalget

Ragnhild Torsdatter Grønvold
seniorrådgiver
Konsek Trøndelag

Kopi: Varamedlemmer, ordfører, kommunedirektør og Revisjon Midt-Norge SA

Sakliste

Saksnr.	Sakstittel
16/25	Kommunedirektørens orientering om årsregnskap og årsberetning
17/25	Orientering om årsoppgjørrevisjonen fra oppdragsansvarlig regnskapsrevisor
18/25	Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet og årsberetningen
19/25	Virksomhetsbesøk 2025 - valg av virksomhet og tema for besøket
20/25	Opplæring av kontrollutvalget 7. mai 2025
21/25	Referatsaker
22/25	Innspill til kontrollarbeidet
23/25	Godkjenning av protokollen fra dagens møte

Kommunedirektørens orientering om årsregnskap og årsberetning

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Malvik kommune

Møtedato

07.05.2025

Saknr

16/25

Saksbehandler Ragnhild Torsdatter Grønvold

Arkivkode FE-216

Arkivsaknr 24/596 - 10

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar kommunedirektørens redegjørelse om årsregnskapet og årsberetningen til orientering.

Saksopplysninger**Bakgrunn**

Saken er satt på sakskartet som et ledd i kontrollutvalgets ansvar for å følge med på i økonomiforvaltningen. Saken skal gi utvalget informasjon om kommunens årsregnskap og årsberetning for 2024, og om eventuelle risikoforhold i økonomien i kommunen.

Årsregnskapet viser hvilke inntekter og utgifter kommunen hadde i løpet av fjoråret, hva kommunen eier, hvor stor gjelden er og hvilken type gjeld kommunen har. Kommunen hadde frist til 22. februar til å avlegg årsregnskapet til revidering hos kommunens regnskapsrevisor.

Årsberetningen skal beskrive forhold som er viktige for å bedømme den økonomiske utviklingen og stillingen, og om den økonomiske handleevnen blir opprettholdt.

Årsberetningen skal også beskrive

- større avvik mellom budsjett og regnskap
- avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av pengene
- måloppnåelse og andre vesentlige ikke-økonomiske forhold
- tiltak som skal sikre høy etisk standard
- status for kjønnslikestilling
- hva kommunen gjør for å oppfylle arbeidsgivers aktivitetsplikt etter likestillings- og diskrimineringsloven. Det vil si å arbeide aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering.

Fristen for å levere årsberetningen var 31. mars.

Kommunens årsregnskap og årsberetning følger som utrykte vedlegg og er lagt ut på hjemmesiden.

[Årsregnskap 2024](#)

[Årsberetning 2024](#)

Kommunedirektøren vil orientere om hovedtrekkene i begge dokumentene i møtet.

Konseks vurdering

Kontrollutvalgets rolle i behandlingen av årsregnskapet og årsberetningen er å gi en skriftlig uttalelse til kommunestyret om kommunestyret kan godkjenne dem. Et årsregnskap og en årsberetning kan likevel inneholde nyttig informasjon om økonomiske risikoforhold.

Kontrollutvalget kan be kommunedirektøren orientere om slike risikoer i møtet.

Kontrollutvalget kan notere seg eventuelle risikoer og få utdypende informasjon om utviklingen på et senere tidspunkt.

Vi anbefaler at kontrollutvalget tar saken til orientering.

Orientering om årsoppgjørrevisjonen fra oppdragsansvarlig regnskapsrevisor

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Malvik kommune

Møtedato

07.05.2025

Saknr

17/25

Saksbehandler Ragnhild Torsdatter Grønvold

Arkivkode FE-216

Arkivsaknr 24/596 - 11

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar informasjonen til orientering.

Vedlegg

Revisjonsberetning 2024

Vedlegg

Revisors beretning

Saksopplysninger

Revisor vil gi en orientering om revisjonen av årsregnskapet og årsberetning 2024 for kommunen.

Gjennom den løpende revisjonen og årsoppgjørrevisjonen er revisor pålagt å skrive nummererte brev til kontrollutvalget etter nærmere angitte bestemmelser. Disse har kontrollutvalget et ansvar for å følge opp. Dersom forholdene ikke blir rettet opp av administrasjonen innen rimelig tid, pålegger bestemmelsen kontrollutvalget en plikt til å rapportere dette til kommunestyret.

Det foreligger ingen nummererte brev for 2024.

Revisor har avlagt en ren beretning for 2024.

Vurdering

Årsoppgjørrevisjon for 2024 er gjennomført, og revisjonsberetningen er avlagt som ren beretning.

Det foreligger ingen nummererte brev for 2024.

Kontrollutvalget kan ta revisor sin informasjon om årsoppgjørrevisjonen til orientering.

Til kommunestyret i Malvik kommune

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskap for Malvik kommune som viser et negativt netto driftsresultat på kr 8 008 000. Årsregnskapet består av balansen per 31. desember 2024, bevilgningsoversikter drift og investering, økonomisk oversikt drift og oversikt over samlet budsjettavvik og årsoppgjørdisposisjoner for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet:

Etter vår mening:

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og
- gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til kommunekassen per 31. desember 2024, og av resultatet for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med kommunelovens regler og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge og International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av kommunen i samsvar med relevante lover og forskrifter i Norge, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Årsberetningen og annen øvrig informasjon

Kommunedirektøren er ansvarlig for informasjonen i årsberetningen og den øvrige informasjonen som er publisert sammen med årsregnskapet. Øvrig informasjon omfatter den lovbestemte årsberetningen og annen informasjon i kommunens årsrapport. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke informasjon i årsberetningen eller annen øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen og annen øvrig informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen, annen øvrig informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen og annen øvrig informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen og annen øvrig informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi uttaler oss om årsberetning og annen øvrig informasjon datert 21.03.2025 og har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav og
- at opplysningene om økonomi i årsberetningen stemmer overens med årsregnskapet.

Vi henviser for øvrig til avsnittet «Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik» under uttalelse om øvrige lovmessige krav.

Revisjon Midt-Norge SA

Brugata 2
7715 Steinkjer

✉ post@revisjonmidt norge.no
☎ 907 30 300

www.revisjonmidt norge.no
Kontonummer: 4270.18.38658
Org.nr: 919 902 310 MVA

Dokumentet er signert digitalt av:

• MONIKA SUNDT, 08.04.2025

Kommunedirektørens ansvar for årsregnskapet

Kommunedirektøren er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med kommunelovens bestemmelser og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Kommunedirektøren er også ansvarlig for slik intern kontroll som vedkommende finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:

www.nkrf.no/revisjonsberetninger - revisjonsberetning nr. 1

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik

Vi har utført et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, i forbindelse med Malvik kommunes redegjørelse for vesentlige budsjettavvik, enten det skyldes beløpsmessige avvik eller avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene.

Konklusjon

Basert på de utførte handlingene og innhentet bevis er vi ikke blitt kjent med forhold som gir grunn til å tro at årsberetningen ikke gir dekkende opplysninger om budsjettavvik.

Se www.nkrf.no/revisjonsberetninger - revisjonsberetning nr. 1

Stjørdal, 08. april 2025

Monika Sundt
Oppdragsansvarlig revisor

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Kopi:
Kontrollutvalget
Formannskapet
Kommunedirektøren

Revisjon Midt-Norge SA
Brugata 2
7715 Steinkjer

✉ post@revisjonmidt norge.no
☎ 907 30 300

www.revisjonmidt norge.no
Kontonummer: 4270.18.38658
Org.nr: 919 902 310 MVA

Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet og årsberetningen

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Malvik kommune

Møtedato

07.05.2025

Saknr

18/25

Saksbehandler Ragnhild Torsdatter Grønvold

Arkivkode FE-216

Arkivsaknr 24/596 - 12

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalget vedtar uttalelsen om kommunens årsregnskap og årsberetning for 2024.
2. Kontrollutvalgets uttalelse sendes kommunestyret med kopi til formannskapet.

Vedlegg

Kontrollutvalgets uttalelse - utkast

Saksopplysninger

Kontrollutvalget skal i denne saken vedta en uttalelse om kommunens årsregnskap, og årsberetningen. Uttalelsen fra kontrollutvalget skal gjøre formannskapet og kommunestyret oppmerksomme på forhold som har betydning for om årsregnskapet og årsberetningen kan godkjennes.

Uttalelsen sendes til kommunestyret med kopi til formannskapet. Uttalelsen er en del av grunnlaget for formannskapets innstilling til kommunestyret om godkjenning av årsregnskapet og årsberetningen.

Kontrollutvalgets uttalelse

Kontrollutvalgets uttalelse er basert på kommunens årsregnskap og årsberetning og revisjonsberetningen. Kontrollutvalget bekrefter i uttalelsen at regnskapet er revidert på betryggende måte og i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk. Kontrollutvalget bekrefter også at årsberetningen inneholder den nødvendige informasjonen.

Kommunens årsregnskap

Kommunens årsregnskap skal gi kommunestyret grunnlag for styring, og for kontroll av den samlede økonomiske utviklingen. Årsregnskapet er utformet i samsvar med lover, forskrifter og god kommunal regnskapsskikk. Det er levert innen fristen.

Kommunedirektøren vil orientere kontrollutvalget om årsregnskapet og årsberetningen i møtet.

Revisjonsberetningen

Revisor bekrefter at årsregnskapet og årsberetningen inneholder opplysningene som kreves i lov og forskrift. Revisor bekrefter også at årsberetningen gir dekkende opplysninger om vesentlige beløpsmessige avvik fra årsbudsjettet, og om vesentlige avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene. Revisjonsberetningen er levert innen fristen.

Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor vil orientere om arbeidet med revideringen av kommunens regnskaper i møtet.

Vurdering

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å gi en uttalelse i samsvar med det vedlagte forslaget. Formålet med uttalelsen er primært å gi innspill til kommunestyret og formannskapets behandling av årsregnskap og årsberetning for 2024. Uttalelsen bør derfor bare omtale forhold som har betydning for om årsregnskapet og årsberetningen kan

godkjennes. Kontrollutvalget har likevel anledning til å gi flere kommentarer til årsregnskap og årsberetning.

Malvik – kontrollutvalgets uttalelse

Til kommunestyret

Kontrollutvalgets uttalelse om årsregnskap og årsberetning for 2024

Kontrollutvalget har i møte 7. mai 2025 behandlet kommunens årsregnskap og årsberetning for 2024. Årsregnskapet viser et negativt netto driftsresultat på kr 8 008 000.

I revisjonsberetning bekrefter kommunens revisor at regnskapet og årsberetningen er i samsvar med lover, forskrifter og god kommunal regnskapsskikk.

Kontrollutvalget har fått muntlige orienteringer fra kommunedirektøren og fra kommunens regnskapsrevisor i utvalgets møte. Kontrollutvalget har ellers blitt orientert om regnskapsrevisorens arbeid gjennom året og i forbindelse med årsoppgjøret. Kontrollutvalget har ikke blitt kjent med forhold som har betydning for kommunestyrets godkjenning av årsregnskapet og årsberetningen.

Kontrollutvalget anbefaler på denne bakgrunnen at kommunestyret godkjenner kommunens årsregnskap og årsberetning for 2024.

Kontrollutvalget, 7. mai 2025

Kopi: Formannskapet

Virksomhetsbesøk 2025 - valg av virksomhet og tema for besøket

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Malvik kommune

Møtedato

07.05.2025

Saknr

19/25

Saksbehandler Ragnhild Torsdatter Grønvold

Arkivkode FE-033, TI-&43

Arkivsaknr 24/542 - 4

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget ønsker å besøke XX og få mer informasjon om følgende tema:

1. xx
2. xx
3. xx
4. ...

Vedlegg

Vedlegg 1 i Konseks veileder for virksomhetsbesøk

Saksopplysninger

Virksomhetsbeøk er et av kontrollutvalgets verktøy for å føre kontroll.

I departementets veileder "Kontrollutvalgsboka", står det på s. 33 følgende om virksomhetsbesøk:

"For å bli kjent med den kommunale forvaltninga og for at tilsette i kommunen skal bli kjende med kontrollutvalet, kan utvalet vitje ulike kommunale verksemdar. Dette kan også omfatte kommunale føretak og selskap. Fleire kontrollutval har etablert ein slik praksis. Kontrollutvalet initierer og gjennomfører vitjingane i samarbeid med sekretariatet. Kor mykje arbeid som blir lagt ned i samband med desse vitjingane, kan tilpassast kva informasjon kontrollutvalet har bruk for, og korleis ressursituasjonen deira er.

Føremålet med verksemdsbesøk er mellom anna å

- bli kjent med verksemda og å gjere kontrollutvalsarbeidet kjent i kommunen
- undersøkje generelt om krav til internkontroll er kjende i verksemda, og om sentrale føringar knytte til til dømes etikk er kommuniserte
 - sjekke utvalde område som til dømes HMT, offentlege anskaffingar og liknande ved å få orientering om og innsyn i system og rutinar
- få innspel til risikoanalysane og planarbeidet til kontrollutvalet Kontrollutval som ynskjer å etablere ein fast praksis med verksemdsbesøk, kan utarbeide ein prosedyre for slike besøk.

Planlagde besøk kan også inngå i ein eventuell årsplan for kontrollutvalet."

I forrige møte fattet kontrollutvalget vedtak om at det ønskes å besøke enten kulturskolen eller Motrøtunet, den 3. september. Motrøtunet er todelt, med institusjon og hjemmesykepleie (base pluss omsorgsboliger). Sekretariatet har lagt til grunn at utvalget i tilfelle ønsker å besøke begge.

Sekretariatet har avklart at det er mulig å få til et besøk den 3. september, uansett hvilken virksomhet en besøker. Når det gjelder kulturskolen, så er det aktivitet der fra kl. 14.00. Følgelig kan det bli aktuelt å endre møtetidspunktet.

Kontrollutvalget må i dagens møte ta stilling til hvilken virksomhet det vil besøke og vinkling/tema virksomhetsbesøket skal ha - hva ønsker utvalget å få mer kunnskap om.

Eksempler på hvilke representanter utvalget ønsker å treffe og tema for disses orientering er gitt i vedlegg 1 til Konseks interne veileder for virksomhetsbesøk.

Vurdering

Kontrollutvalget må ta stilling til hvilken virksomhet det ønsker å besøke den 3. september, og tema/vinkling for besøket.

Vedlegg 1. Spørsmål/temaer for samtalene (må tilpasses gjennomføring, sektor og størrelse/omfanget enhet mv.)

Sektorleder:

1. Hvordan er ***** organisert?
2. Samspillet mot andre og evt. eksterne tjenesteytende enheter?
3. Har ***** definerte mål, hvilke?
4. Er ressursene tilstrekkelige?
5. Hva er de største utfordringene i *****?
6. ***** som tjenesteyter mot publikum?
7. Kompetanseutviklingen av de ansatte?
9. Etikk og holdningsskapende arbeid?
10. Fokus på likeverd/likestilling/toleranse i det daglige arbeid?
11. Tjenestens fysiske lokaliteter?
12. Fysisk og psykisk arbeidsmiljø?
13. Beskriv andre viktige ting vi ikke har spurt om!

Enhetsleder/fagledere

1. Beskriv organisering og arbeidsdeling i ***
2. Har ***** definerte mål, hvilke?
3. Hva er de største utfordringene i tjenestene?
4. Oppfatning av ressurssituasjonen?
5. Samspillet mot andre enheter ?
6. ***** som tjenesteyter mot publikum?
7. Kompetanseutviklingen av de ansatte?
8. Hvilket fokus har ***** på likeverd/likestilling/toleranse i sitt arbeid?
9. Etikk og holdningsskapende arbeid?
10. Tjenestens fysiske lokaliteter?
11. Fysisk og psykisk arbeidsmiljø?
12. Beskriv andre viktige ting vi ikke har spurt om!

Tillitsvalgt og verneombud

1. Hva er de største utfordringene i *****?
2. Oppfatning av ressurssituasjonen?
3. Sikres kompetanseutviklingen av de ansatte?
4. Hvilket fokus har tjenesten på likeverd/likestilling/toleranse i sitt arbeid?
5. Etikk og holdningsskapende arbeid?
6. Tjenestens fysiske lokaliteter?
7. Fysisk og psykisk arbeidsmiljø?
8. Fungerer HMS-arbeidet?
9. Håndtering lov-/avtaleverk?
10. Dialog med ledelsen?
11. Beskriv andre viktigheter vi ikke har spurt om!

Brukerrepresentanter

1. Hva oppfattes som de største utfordringene?
2. Oppfatning av ressurssituasjonen?
3. Dialog med ledelsen?
4. Hvordan sikres dialogen med brukerne?
5. Inntrykk av kompetansen hos de som gir tjenesten?
6. Hvilket fokus har tjenesten på likeverd/likestilling/toleranse mv.?
7. Tjenestens fysiske lokaliteter?
8. Beskriv andre viktigheter vi ikke har spurt om!

Opplæring av kontrollutvalget 7. mai 2025

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Malvik kommune

Møtedato

07.05.2025

Saknr

20/25

Saksbehandler Ragnhild Torsdatter Grønvold

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/491 - 10

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar informasjonen til orientering.

Vedlegg

Budsjettvedtak er en komplisert kabal der hensyn må veies mot hverandre

Medlemmer har krav på å bli kalt inn med rimelig varsel

Utvalgslederen har ikke noen form for oppsigelsesvern

Regnskapet er ikke lenger internt når det har blitt sendt til revisor

Kommunedirektøren har møte-og talerett men ikke formell forslagsrett

Mener kommunen har plikt til å innhente hemmelige dokumenter om rådmannen

Kommunen skulle vedta nytt pressereglement - Kunne strupet infotilgangen

Saksopplysninger

Kontrollutvalget har fått følgende dokumenter som del av sin opplæring:

1. Hvorfor er det ulike regler om stemmeplikt ved budsjettvedtak i Stortinget og kommunestyrene?
2. Det skulle vært kalt inn et varamedlem til kommunestyremøtet, men det ble uteglemt. Kan kommunestyremøtet likevel gjennomføres?
3. Kan kommunestyret avsette en utvalgsleder på grunnlag av sterk misnøye med måten hen har utøvet vervet på og velge en ny leder?
4. En journalist har stilt spørsmål om man kan be om å få et regneark med kommunes regnskapstall og om når i arbeidsprosessen et slikt dokument vil være offentlig.
5. Har kommunedirektøren og representantene fra administrasjonen tale-, forslags- og stemmerett i administrasjonsutvalget selv om de ikke er personlig valgt av kommunestyret?
6. Administrasjonsutvalget i en kommune skulle vedta et revidert pressereglement, men droppet realitetsbehandlingen da saken kom på bordet.
7. Porsgrunn kommune retter seg ikke etter Sivilombudets uttalelse om å innhente hemmelige dokumenter som kommunens advokat besitter

Budsjettvedtak er en komplisert kabal der hensyn må veies mot hverandre

Kommunal Rapport 26.03.2025 Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Hvorfor er det ulike regler om stemmeplikt ved budsjettvedtak i Stortinget og kommunestyrene?

SPØRSMÅL: Vi ser og hører i mediene at det debatteres et forslag om å endre reglene om votering over forslag til statsbudsjett i Stortinget, etter modell av det som gjelder i kommunestyrer og fylkesting.

Hvorfor er det ulike regler om stemmeplikt ved budsjettvedtak i Stortinget og kommunestyrene, og hva er begrunnelsen for dette? Kan det tenkes andre løsninger på dette dilemmaet?

SVAR: Ja, dette er en ganske komplisert kabal av ulike prosedyrer og motstridende hensyn. Vi får begynne med det mest kompliserte; beslutningsprosessen i Stortinget. Bestemmelser om budsjettbehandling av statsbudsjettet er gitt § 43 i [Stortingets forretningsorden](#). Systemet er her at den kongelige resolusjon med forslag til statsbudsjett først (tredje avsnitt) går til finanskomiteen, som så legger fram forslag til «rammevedtak for bevilgninger i samsvar med inndelingen i rammeområder».

Det som da vedtas av Stortinget, er (fjerde avsnitt) «bindende for den etterfølgende budsjettbehandlingen samme år».

Rammevedtaket danner så (femte avsnitt) grunnlaget for fagkomiteenes innstilling om bevilgninger på enkelte rammeområdene.

Fagkomiteenes budsjettinnstillinger legges deretter (sjette avsnitt) fram for Stortinget som treffer endelig vedtak om årsbudsjett innen rammen av disse innstillingene. Vedtakene i denne prosessen treffes etter bestemmelsen i Stortingets forretningsorden § 61 «ved vanlig stemmeflertall, dvs. over halvparten av avgitte stemmer». Hvis ikke noe forslag oppnår slikt flertall, er det ikke truffet vedtak i saken.

Det betyr i praksis at en mindretallsregjering kan være nødt til å gå i forhandlinger med andre partier i Stortinget for å få vedtatt et statsbudsjett. Budsjettvedtaket er nødvendig for at regjeringen kan bruke penger det neste året.

Kravet om at også budsjettvedtak må ha tilslutning fra et flertall av medlemmene, kan ses som en fordel for prosessen, ved at det gir en plattform for andre stemmer enn regjeringspartiet og å treffe et vedtak som et flertall i Stortinget har forpliktet seg på. Det kan både øke tiltroen til og respekten for prosessen, og danne grunnlag for et balansert og stabilt grunnlag for senere prosesser i Stortinget.

Ulempen ved denne modellen er at slike kompromisser oftest oppnås ved utvidelse av utgiftsrammene, typisk ved utvidelse av inntektsrammen ved større uttak fra oljefondet eller utbytteutdeling fra statsbedrifter, eller ved nedjustering av anslag for bundne utgifter – med andre ord utgifter som uansett må dekkes, enten fordi det er lovhjemlede rettigheter som

folketrygd, eller kontraktsmessige forpliktelser, typisk ved byggeprosjekter eller anleggsarbeid.

Tilsvarende problemer kan oppstå ved budsjettbehandlingen i kommuner og fylkeskommuner, både etter formannskapsmodellen og ved parlamentarisk styringsform. På samme måte som i staten er årsbudsjettet en bindende økonomisk ramme for virksomheten, se [kommuneloven § 14-5](#), første setning: «Årsbudsjettet er bindende for kommunestyret, fylkestinget og underordnede organer», og [§ 14-10](#) første avsnitt: «All bruk av midler i årsbudsjettet skal ha dekning i årets tilgang på midler».

Budsjettbehandlingen i kommuner og fylkeskommuner er i tillegg mindre strukturert enn Stortingets. Ansvar for å sy sammen et helhetlig budsjettutkast ligger i første hånd hos kommunedirektøren eller kommune- eller fylkesrådet, se [§ 13-1](#) tredje avsnitt, første setning: «Kommunedirektøren skal påse at saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet», og [§ 10-2](#) første avsnitt, andre setning: «Bestemmelser om kommunedirektøren gjelder på tilsvarende måte for kommunerådet og fylkesrådet hvis ikke noe annet er bestemt i lov.»

Det helhetlige budsjettutkastet går så til formannskapet eller fylkesutvalget, som ([§ 14-3](#) første setning) avgir innstilling til kommunestyret eller fylkestinget med forslag til samlet budsjett.

Også kommuner og fylkeskommuner må ha et gyldig budsjettvedtak for å kunne fungere, og i [§ 14-3](#) i første avsnitt er det fastsatt at «årsbudsjettet for det kommende året skal vedtas før årsskiftet».

Det treffes samlet vedtak om budsjettet som helhet, og på samme måte som for andre vedtak, kreves det etter [§ 11-9](#) andre avsnitt at dette er truffet «med flertallet av de avgitte stemmene».

Også her er det slik hvis det ikke lar seg gjøre å etablere et flertall for ett av flere fremsatte forslag, kan man risikere å bli stående uten budsjett for det kommende år. Ved kommuneloven av 1992 tok man derfor inn den regelen som vi nå finner i [kommuneloven § 11-9](#) tredje avsnitt om bundet avstemning.

Systemet er her at i stedet for å stemme for eller imot hvert av de fremsatte budsjettforslagene, slik man ellers gjør når det er flere forslag i en sak, skal man først votere alternativt over alle fremsatte forslag. Hvis ingen av disse får tilslutning av et flertall av de avgitte stemmene, foretas det deretter en ny votering der man må velge mellom ett av de to forslagene som fikk flest stemmer ved forrige votering.

Dette en regel som skapte en del uro, særlig i Fremskrittspartiet, som protesterte mot å måtte stemme for ett av to forslag som det er uenig i. Folkevalgte kan ikke forlate møtet for å slippe å stemme, se [kommuneloven § 8-1](#) første avsnitt: «Medlemmer av et kommunalt eller fylkeskommunalt folkevalgt organ plikter å delta i organets møter hvis de ikke har gyldig forfall». Og i motsetning til det som gjelder ved valg og tilsetting er det heller ikke adgang til å stemme blankt her, se [§ 8-1](#) tredje avsnitt: «Medlemmer som er til stede i et kommunalt eller fylkeskommunalt folkevalgt organ når en sak tas opp til avstemning, plikter å stemme».

Det har vært diskutert om det ikke hadde vært mulig med en litt mindre streng regel om dette ved budsjettvedtak både i kommunen og nå i Stortinget.

Her kunne man tenke seg en regel om at det vil være tilstrekkelig med relativt flertall ved en første og endelig votering, slik at det forslaget som da får flest stemmer, blir vedtatt, selv om det ikke får tilslutning fra et absolutt flertall.

En slik regel ved første avstemning er ikke helt problemfri, fordi den ville kunne tvinge mindre grupperinger til å fremme felles forslag til første votering uten mulighet for hver av dem til å synliggjøre sine primærstandpunkter.

Men hvis dette gjelder først ved andre votering, ville en slik regel kanskje gi god mening. Da vil den enkelte gruppering fortsatt ha hatt mulighet til å legge fram og få debatt om sine primære alternativer før første votering, og vil så i neste omgang kunne vurdere hvilket av de andre forslagene som den nå i stedet vil støtte. Dette vil gi klarere skillelinjer og kan også forrykke rangeringen av forslagene ved andre votering.

En slik modell ville da bli en tillempet variant av praksis med bruk av «prøvevoteringer» i andre saker der det ikke er flertall i første runde for ett av de alternative forslagene. Så langt det ikke ut som om det er flertall for en reform av disse stemmereglene i Stortinget, og debatten om votering for kommunebudsjett ser ut til å ha lagt seg. Men dette er nok en diskusjon som vil kunne blusse opp igjen senere.

Den felles underliggende problemstillingen er her, både i Stortinget og i kommunestyrene og fylkestingene, balansen mellom ønske om sterk ledelse fra toppen og et fungerende folkestyre i bunnen.

Behovet for effektiv økonomistyring er synlig og tungtveiende, men dette må altså veies mot behovet for å bevare kommunestyre, fylkesting og Stortinget som synlige og fungerende beslutningsarenaer. En fungerende opposisjon er et grunnvilkår for et levende demokrati.

Medlemmer har krav på å bli kalt inn med rimelig varsel

Kommunal Rapport 31.03.2025, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Det skulle vært kalt inn et varamedlem til kommunestyremøtet, men det ble uteglemt. Kan kommunestyremøtet likevel gjennomføres?

SPØRSMÅL: Et kommunestyremedlem meldte forfall, og ved en feil ble det ikke kalt inn en vararepresentant. Dette ble først oppdaget da ordfører spurte kommunestyret om noen hadde merknader til innkallingen. Kan da møtet gjennomføres lovlig, eller må møtet utsettes fordi ikke alle medlemmene har vært lovlig innkalt, jevnfør [kommuneloven § 11-3](#)?

SVAR: Medlemmer av folkevalgt organ har etter [§ 11-3](#) andre setning krav på innkalling til møte «med rimelig varsel». Dette gjelder også varamedlemmer som skal møte. Spørsmålet blir altså om møtet må utsettes hvis det viser seg det ikke er fulltallig pga. manglende innkalling.

Vi har ingen bestemmelser om dette i kommuneloven, og må da legge til grunn at kommunestyret i utgangspunktet kan gjennomføre møtet, selv om det er feil ved utsendelse av innkallingen.

I utgangspunktet er den utsendte saklisten som er rammen for møtet. Men det er her som ellers opp til det møtende kommunestyret å avgjøre om de på grunn av denne feilen vil utsette behandlingen av én eller flere saker til et nytt og riktig innkalt møte.

I motsatt fall må kommunestyret vurdere virkningen av feilen ved innkallingen fra sak til sak. Det er ikke noen særlige skranker for adgangen til å treffe vedtak i en slik situasjon, bortsett fra kravet i [kommunelovens § 11-9](#) om at «minst halvparten av medlemmene [må] ha vært til stede under forhandlingene og avgitt stemme i den aktuelle saken».

Men hvis kommunestyret ikke er fulltallig, og dette skyldes en feil ved innkallingen, vil det likevel kunne reises spørsmål om dette er en saksbehandlingsfeil som fører til at vedtak som treffes der, blir ugyldige. Høyesterett har lagt til grunn at i en slik situasjon med mangelfullt fremmøte, gjelder bestemmelsen i [forvaltningsloven § 41](#), om følge av saksbehandlingsfeil, tilsvarende.

Regelen er at selv om det er gjort slike feil, «er vedtaket likevel gyldig når det er grunn til å regne med at feilen ikke kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold». Dette må da vurderes konkret fra sak til sak.

Svaret er uproblematisk hvis vedtaket er truffet med så knapt flertall at de fraværende medlemmers stemme kunne ha vært avgjørende. Her nytter det ikke å spørre fraværende medlemmer om hvordan de ville stemt. Man kan ikke utelukke at de ville blitt påvirket av debatten i møtet om de hadde vært til stede da.

Motsatt vil det normalt ikke være spørsmål om ugyldighet for et vedtak som ble truffet enstemmig, eller med et betydelig og klart urokkelig flertall av avgitte stemmer. Men hvis det derimot var betydelig motstand mot eller usikkerhet ved det vedtaket som ble truffet, kan man ikke bare vise til at det sto tilstrekkelig antall stemmer bak dette. Da må vi måtte holde fast ved prinsippet om at lovens krav om saksbehandling i møte, bygger på en forutsetning

om at vi ikke kan se bort fra at folkevalgte kan bli påvirket av opplysninger og synspunkter som kommer fram der.

Terskelen for at vedtak vil kunne bli ugyldig på grunn av manglende innkalling av medlemmer, vil derfor måtte være ganske lav. Og selv om man mener vedtaket her uansett er gyldig, kan det være klokt å behandle kontroversielle saker på nytt i et senere møte, for å unngå etterfølgende debatt, lovlighetskontroll og kanskje rettssak om saken og vedtaket.

Utvalgslederen har ikke noen form for «oppsigelsesvern»

Kommunal rapport 17.03.2025 Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Utskifting av medlemmer i utvalget må imidlertid foretas ved fullstendig nyvalg av alle.

SPØRSMÅL: I vår kommune krever opposisjonen omvalg til vervet som leder av planutvalget på grunn av sterk misnøye med måten han har utøvet dette. Kan kommunestyret avsette en utvalgsleder på grunnlag av slik kritikk og velge en ny leder?

SVAR: Bestemmelser om kommunale utvalg er gitt i [kommuneloven § 5–7](#). Det fremgår her (andre avsnitt) at kommunestyret velger selv leder, nestleder og øvrige medlemmer. Valget er som alminnelig regel for hele valgperioden, men i siste avsnitt er det fastslått at «Kommunestyret og fylkestinget kan selv når som helst omorganisere eller nedlegge utvalg».

I dette siste ligger at det når som helst kan foretas utskifting av både medlemmer og leder av utvalget. Det kreves ingen særlig begrunnelse for dette. Utskifting av medlemmer i utvalget må imidlertid foretas ved fullstendig nyvalg av alle. Og dette må etter [kommuneloven § 7–4](#) skje som forholdsvalg hvis minst ett medlem krever det, altså i praksis hvis det ikke er enighet om å bruke avtalevalg etter [kommuneloven § 7–7](#).

Etter at utvalg er valgt – eventuelt nyvalgt – velger kommunestyret leder ved flertallsvalg etter [kommuneloven § 7–8](#). Det kan også senere foretas nyvalg av leder for utvalget. Dette er et politisk verv, og lederen har ikke noen form for «oppsigelsesvern». Men valgbare som leder er stadig bare de som er medlemmer av utvalget. Ved en slik intern utskifting fortsetter den tidligere lederen som vanlig medlem av utvalget. Hvis kommunestyret i stedet ønsker å velge noen som ikke allerede er medlem der som ny leder av utvalget, må man gå veien om et fullstendig nyvalg av hele utvalget. Deretter kan kommunestyret velge det nye medlemmet som leder hvis det er ønske om dette.

Regnskapet er ikke lenger internt når det har blitt sendt til revisor

Kommunal Rapport 07.04.2025 Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Kan jeg få oversendt et regneark med kommuneregnskapet og når i arbeidsprosessen vil et slikt dokument være offentlig?

SPØRSMÅL: En journalist ba om å få oversendt et regneark for kommuneregnskapet.

Hen fikk avslag på innsyn i det dokumentet fra økonomisjefen, med denne begrunnelsen:

«Når det gjelder detaljer, og tall (hovedoversikter), fra regnskap i Excel, så er ikke det noe vi deler før det er ferdig revidert. De første som får det fullstendige grunnlaget er kontrollutvalget, da blir det offentliggjort og går videre. Så langt er dette intern saksbehandling, det er ikke å betrakte som ferdigstilt før vi har utkvittert alle spørsmål fra revisjonen, og revisjonen skal avgis sin beretning. Etter vår oppfatning kan vi derfor ikke se at vi har plikt til å dele regneark med kommuneregnskapet pr nå».

1: Er det et internt dokument?

2: Er det ikke definert som ferdigstilt før revisjonen har avgitt sin beretning?

SVAR: Spørsmålet gjelder altså rett til innsyn i «et regneark for kommuneregnskapet».

Utgangspunktet er etter [offentleglova § 4](#) at en slik oppstilling er et dokument som går inn under reglene om innsynsrett når det er enten er sendt ut av organet eller «ferdigstilt».

Økonomisjefen opplyser at når det gjelder «tall (hovedoversikter), fra regnskap i Excel, er ikke det noe vi deler før det er ferdig revidert», og at dokumentet «er ikke å betrakte som ferdigstilt før vi har utkvittert alle spørsmål fra revisjonen, og revisjonen skal avgis sin beretning».

Utgangspunktet er her at denne oppstillingen synes å fungere som et arbeidsdokument til bruk i prosessen med å utarbeide en endelig versjon av regnskapet som skal vedtas av kommunestyret ([kommuneloven § 14-2](#) første avsnitt, bokstav b). Dette skal skje på grunnlag av en vurdering fra revisor «om årsregnskapet er avlagt i samsvar med lov og forskrift», en uttalelse fra kontrollutvalget, som har et generelt ansvar for å påse at «kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte», og innstilling fra formannskapet om godkjenning av regnskapet ([kommuneloven § 14-3](#) tredje avsnitt).

Oppstillingen det her er tale om, synes å inngå i en dialog med revisjonen, og det fremholdes at det «er ikke å betrakte som ferdigstilt før vi har utkvittert alle spørsmål fra revisjonen, og revisjonen skal avgis sin beretning». Kommunedirektøren fremholder at dette er «intern saksbehandling» og at «De første som får det fullstendige grunnlaget er kontrollutvalget, da blir det offentliggjort».

Utgangspunktet er her at selv om denne oppstillingen er utarbeidet som et internt arbeidsdokument, mister den sin karakter av internt dokument når den oversendes revisor til kommentar eller spørsmål, se [offentleglova § 16](#) første avsnitt bokstav c, der det sies at unntaksregelen i [§ 14](#) for organinterne dokumenter ikke gjelder «dokument frå eller til kommunale og fylkeskommunale kontrollutval, revisjonsorgan og klagenemnder».

Revisor er en selvstendig kontrollinstans med ansvar for å «vurdere om registreringen og dokumentasjonen av regnskapsopplysninger er i samsvar med lov og forskrift» ([kommuneloven § 24-5](#) andre avsnitt). Både utkastet til oppstilling i regnskapsarket og revisors kommentarer eller spørsmål er dermed offentlige saksdokumenter som bare kan unntas fra innsyn med hjemmel i unntaksbestemmelse i offentleglova. Noen slik generell unntaksregel har vi ikke der.

Men etter i [offentleglova § 5](#) andre avsnitt, andre setning, har vi en bestemmelse om adgang til å fastsette «Utsett innsyn» for «dokument som er utarbeidde av eller til ein revisor for ein kommune eller fylkeskommune, i saker som revisoren skal rapportere til kontrollutvalet». Den må kunne brukes her.

Dette unntaket gjelder imidlertid bare «inntil kontrollutvalet har motteke ein endeleg versjon av dokumentet». Det må bety at når årsregnskap er avgitt og sendt til videre behandling i folkevalgte organer, vil også slik tidligere korrespondanse mellom administrasjonen og revisor bli offentlig, herunder også tidligere utkast som senere er blitt justert. Det kan kanskje oppleves som ubehagelig for administrasjonen at slik foreløpige versjoner blir gjort offentlig, men det kan klart nok være situasjoner der det kan ha offentlig interesse for prosessen frem til endelig versjon av en slik oppstilling.

Kommunedirektøren har møte- og talerett, men ikke formell forslagsrett

Kommunal Rapport 18.02.2025 Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen

Har kommunedirektøren og representantene fra administrasjonen tale-, forslags- og stemmerett i administrasjonsutvalget selv om de ikke er personlig valgt av kommunestyret?

SPØRSMÅL: I reglementet for det partssammensatte utvalget (administrasjonsutvalget) i en kommune står det følgende om sammensetningen av utvalget:

«Partssammensatt utvalg skal ha 13 medlemmer. Formannskapetets 7 faste medlemmer representerer arbeidsgiver i utvalget. De ansattes 3 representanter velges av og blant de ansatte, for to år av gangen. Kommunens administrative ledelse, representert ved kommunedirektøren stiller med 3 representanter».

Er dette en lovlig sammensetning av dette utvalget? Har kommunedirektøren og representantene fra administrasjonen tale, forslags- og stemmerett i utvalget selv om de ikke er personlig valgt av kommunestyret?

SVAR: I [kommuneloven § 5–11](#) har vi bestemmelser om partssammensatte utvalg, også kalt administrasjonsutvalg. Alle kommuner skal ha et slikt, og i andre avsnitt står det om sammensetningen av slikt utvalg.

Sammensetningen av utvalget er det innen vide rammer opp til kommunestyret å fastsette, men i praksis vil dette gjerne være regulert i sentrale eller lokale avtaler med de tilsattes organisasjoner.

De tilsatte velger selv sine representanter til utvalget.

Representantene for arbeidsgiversiden – kommunen – skal velges av kommunestyret «selv». Det betyr for det første at det ikke kan overlates til andre å utpeke disse, og dernest at de skal velges etter bestemmelsene i kommunelovens kapittel 7, om valg til folkevalgte organer. Ved dette valget er alle valgbare som ikke er utelukket fra folkevalgte verv etter bestemmelsene i kommunelovens §§ [7–2](#) og [7–3](#).

Utelukket er her etter § 7–3 blant andre kommunedirektøren og hans stedfortreder, samt kommunalsjefer, etatssjefer og ledere på tilsvarende nivå.

Det er ikke adgang til å sette andre begrensninger for hvem som kan velges enn det som følger av disse bestemmelsene, og ikke lovlig å treffe vedtak om kombinasjon av dette vervet med andre folkevalgte verv, f.eks. ved å vedta at formannskapet skal utgjøre kommunens representasjon i utvalget.

Valget av kommunens representanter i utvalget skal foretas som forholdsvalg hvis minst ett medlem av kommunestyret krever det. Kommunestyret kan imidlertid vedta å velge alle kommunens representanter som en «pakke», ved avtalevalg etter [kommunelovens § 7-7](#), men dette vedtaket må da være enstemmig.

I møtene i utvalget er det som utgangspunkt etter [kommunelovens § 8-1](#) bare medlemmene som har møte-, tale- og forslagsrett, og stemmerett og stemmeplikt. I tillegg har, etter [kommunelovens § 6-1](#), tredje avsnitt, ordføreren møte-, tale- og forslagsrett, men ikke stemmerett, i utvalget, personlig eller ved den hen utpeker til å møte i sitt sted.

Og i [kommunelovens § 13-1](#), femte avsnitt, er kommunedirektøren gitt møte- og talerett, men ikke formell forslagsrett – altså til å sette fram forslag som utvalget må votere over.

Medlemmer av administrasjonen som ikke er valgt som medlemmer, kan bare møte som «bisittere» for kommunedirektøren eller den som møter i hans sted, uten selvstendig tale- eller forslagsrett.

Det må med andre ord trekkes et skarpt skille mellom det å møte som representant for kommunen som arbeidsgiver, valgt av kommunestyret, og å møte som representant for administrasjonen med ansvar for saksopplysning og utredning, men uten medlemsrettigheter i utvalget.

Mener kommunen har plikt til å innhente hemmelige dokumenter om rådmannen

Kommunal Rapport 25.03.2025

Porsgrunn kommune retter seg ikke etter Sivilombudets uttalelse om å innhente hemmelige dokumenter som kommunens advokat besitter. – Et saksdokument, mener jussprofessor.

Mener det er snakk om saksdokumenter

- Jussprofessor Bernt mener kommunen må innhente dokumenter fra KS-advokaten.
- Bernt mener dokumentene er viktige for saksbehandlingen mot rådmannen.
- Porsgrunn kommune har avvist å innhente dokumentene.
- Kommunen hevder de ikke har plikt til å innhente fra eksterne aktører.
- Bernt understreker at kommunen har ansvar for fullstendig saksgrunnlag.

En kommune kan ikke frasi seg ansvaret for å innhente dokumentene en ekstern aktør har produsert i et oppdrag for kommunen, sier jussprofessor emeritus Jan Fridthjof Bernt ved Universitetet i Bergen.

Har ikke dokumentene

[KS-advokat Øyvind Gjelstad besitter hemmelige dokumenter](#) som inneholder redegjørelser fra ansatte i Porsgrunn kommune om daværende rådmann Rose-Marie Christiansen. Kommunen har avslått innsyn i dokumentene fordi KS-advokaten ikke har oversendt dokumentene til kommunen. I slutten av januar kom Sivilombudet med en uttalelse til Porsgrunn kommune om å innhente dokumentet fra sin KS-advokat for å vurdere arkiv- og journalføringsplikt og innsynsrett. Dette har Porsgrunn kommune avvist å gjøre.

Vi har ikke disse dokumentene, og når vi ikke har dokumentene, kan vi ikke journalføre dem. Det er jo KS-advokatens dokumenter, ikke våre, har kommuneadvokat Randi Gro Thuland i Porsgrunn tidligere uttalt til Kommunal Rapport.

Har ansvaret

Jussprofessor Bernt peker på at kommunen har det fullstendige ansvaret for at de har alle relevante dokumenter i saken.

Kommunens advokat kan ikke nekte å oversende disse. Dette er en del av grunnlaget for kommunens vedtak og må være tilgjengelig for rettslig og politisk kontroll, sier Bernt.

Referat fra intervjuer

Vestfold og Telemark Revisjon har foretatt en forvaltningsrevisjon av «Rådmannssaken» i Porsgrunn. I rapporten vises det til at KS-advokat Øyvind Gjelstad to ganger hadde møte med ledere og ansatte i kommunen angående kritikken mot daværende rådmann.

I revisjonens rapport står det:

«Kommunens advokat hadde møter med ledere i kommunen 17. januar og 11. mars. I møtene ble lederne bedt om å redegjøre for bakgrunnen for bekymringsmeldingen. I tillegg til kommunalsjefene, ble også HR-sjef og virksomhetsleder service innkalt til møter og intervjuet».

Videre står det i revisjonens rapport at KS-advokaten deretter sendte referat fra samtalene med lederne og de ansatte til rådmannens advokat. Ifølge tidligere rådmann er dokumentet på rundt 100 sider.

Det er dette dokumentet Sivilombudet har bedt kommunen om å innhente.

Har ikke dokumentet

Kommunen har støttet seg på uttalelser fra KS-advokat Gjelstad som mener at Sivilombudet tar feil i si vurdering av saken.

«Dokumentene som en oppdragstaker engasjert av kommunen sender til en annen privat aktør, som i dette tilfelle, er ikke dokument som har kommet inn til eller gått ut av kommunen. Det er kun dokumenter som kommunen selv har mottatt eller sendt ut som kan underlegges journalføringsplikten», skriver kommuneadvokaten til Sivilombudet.

Kommunen viser videre til at de ikke har noen lovpålagt plikt til å innhente dokumenter fra en ekstern oppdragstaker.

Har en plikt

Jussprofessor Bernt mener at dokumentene KS-advokaten har produsert, som følge av intervjuer med ledelsen og ansatte i kommunen i forbindelse med bekymringer rundt rådmannen, klart må anses å være en del av saksgrunnlaget i personalsaken mot rådmannen.

Etter min oppfatning er dokumentet som KS-advokaten har produsert fra intervjuene med de ansatte helt klart å anse som saksdokumenter i kommunens forvaltningssak mot rådmannen. Kommunen har en plikt til å innhente alle relevante saksdokumenter som belyser saken. Denne plikten ser kommunen ikke ut til å ha oppfylt, sier Bernt.

Kommunal Rapport har bedt kommunedirektør Inger Anne Speilberg i Porsgrunn kommune om å kommentere uttalelsene fra professor Bernt. Kommunedirektøren uttaler at hun ikke har kommentarer utover det kommunen allerede har skrevet til Sivilombudet.

Stiller spørsmål

Bernt viser videre til at alle relevante saksdokumenter i en forvaltningssak skal innhentes for å gi forvaltningen et best mulig beslutningsgrunnlag. I denne saken mener professoren at kommunen ser ut til å ha relevante dokumenter i saken de ikke er villige til å innhente.

Kommunen skal sikre seg og journalføre all relevant dokumentasjon i saken. Hvis kommunen ikke har innhentet alle relevante dokumenter i advokatfirmaets saksbehandling, er det ikke mulig å ta stilling til om kommunen har hatt en forsvarlig saksbehandling på et dokumentert faktagrunnlag, sier Bernt.

Del av saksgrunnlaget

Han mener at denne saken er et eksempel på hvordan et forvaltningsorgan forsøker å utparsellere deler av saksbehandlingen av en forvaltningssak til en ekstern aktør, uten at organet tar ansvar for å kvalitetssikre og kontrollere holdbarheten av saksfremstillingen og de vurderingene som den eksterne aktøren gjør på vegne av forvaltningen.

Dokumentene KS-advokaten har produsert, eller har mottatt i sitt oppdrag for kommunen, er åpenbart en del av grunnlaget for advokatens saksutredning og anbefaling til kommunen, som ut fra dette inngikk en sluttavtale med rådmannen, sier Bernt.

Mulig å kontrollere

Han mener at dette er opplysninger som kommunen hadde et selvstendig ansvar for å kvalitetssikre da kommunen traff sitt vedtak i saken.

I kommunens arkiv skal det ligge et fullstendig saksgrunnlag, slik at det i ettertid er mulig å kontrollere dette. Dokumentene skal dermed befinne seg i kommunens arkiv, og kommunen har en plikt til å hente dem inn, sier Bernt.

Kommunen skulle vedta nytt pressereglement: – Kunne strupet infotilgangen

Kommunal Rapport 21.02.2025

Denne uken skulle administrasjonsutvalget i Holtålen vedta et revidert pressereglement, men droppet realitetsbehandlingen da saken kom på bordet. Jussprofessor Jan Fridthjof Bernt mener reglementet er egnet til å misforstås.

Oppsummering

- Professor Jan Fridthjof Bernt kritiserer kommunens nye pressereglement.
- Han mener reglementet er uklart og kan begrense informasjonstilgangen.
- Kommunedirektøren mener kritikken skyldes at reglementet leses uten kontekst.
- Det er problematisk at reglementet kan skremme ansatte fra å varsle om kritikkverdige forhold, mener Bernt.

Professor emeritus Jan Fridthjof Bernt ved Universitetet i Bergen trekker særlig fram fire forhold som han mener gjør at reglementet ikke bør vedtas i nåværende form:

– Det er for det første til dels uklart og egnet til å misforstås, og vil i praksis lett virke som en struping av informasjonstilgangen fra kommunen. Dernest er det en alvorlig svakhet at det ikke skiller klart nok mellom administrasjon og politikere, og fremtrer som bindende også for de siste.

Mer generelt er det problematisk at reglementet viser til noen litt diffuse forestillinger om hva som følger av lojalitet til kommunen.

Endelig går bestemmelsen om fremføring og kritikk av eget fagområde og arbeidsplass klart lengre enn det som er forenlig med arbeidsmiljølovens regler om vern av varslere, sier Bernt.

Tatt ut av en sammenheng

Kommunedirektør Mona Evensen Goa skriver i en e-post til Kommunal Rapport at hun mener kritikken kommer som en følge av at man leser pressereglementet selvstendig, og at det dermed er tatt ut av en sammenheng.

Kommunen har tidligere vedtatt etiske retningslinjer og føringer for bruk av sosiale medier og et tjenesteveikart. Kommunedirektøren mener disse dokumentene utfyller hverandre og må ses i sammenheng.

«Det er sikkert flere mulig forbedringspunkter her, ett åpenbart er å slå sammen disse tre dokumentene for å unngå misforståelser og for å sikre den fullstendige sammenhengen for eksterne og interne lesere. Da hadde man unngått tolkning av kun ett dokument ut av en sammenheng og konklusjoner på feil grunnlag», skriver kommunedirektøren.

Hun ønsker ikke å kommentere Bernts kritikk mer konkret, ettersom hun anser at han har svart uten å se de øvrige dokumentene i sammenheng, og derfor anses det som lite oppklarende å fortsette å svare på feil grunnlag.

Forskjell på folkevalgte og ansatte

Bernt viser til at kommunen ikke har anledning til å styre eller begrense ytringsfriheten til folkevalgte ut over det som følger av lovfestet taushetsplikt og etablert praksis om krav om høvisk oppførsel i møter.

Ordfører og øvrige folkevalgte har som alminnelig regel rett til etter eget skjønn å gi informasjon og komme med synspunkter så lenge det ikke er tale om opplysninger som er underlagt taushetsplikt etter [forvaltningslovens paragraf 13](#).

Bernt mener kommunen heller ikke har noe rettslig grunnlag for å kreve at politikerne skal rette seg etter eventuelle kommunale etiske retningslinjer og føringer for bruk av sosiale medier eller deltakelse i offentlig debatt. Det betyr ikke at man ikke kan kritisere folkevalgte for upassende eller uheldige utspill på slike arenaer, men kommunen som sådan har ikke noe mandat til å begrense lovlige ytringer og utspill fra disse. Dette er spørsmål om moralsk eller politisk ansvar.

For de tilsatte er situasjonen litt todelt, ifølge Bernt. De er bare underlagt kommunedirektøren, og kan ikke instrueres personlig av noen andre. Og heller ikke kommunedirektøren har noen generell myndighet til å bestemme hvem en tilsatt kan snakke med eller om hva.

– Påviselige skadevirkninger

Men kommunedirektøren har styringsrett over hva de tilsatte kan gjøre i arbeidstiden, og kan gi regler om hvem som kan opptre på kommunens vegne overfor mediene også i fritiden.

– Men når en tilsatt ytrer seg i fritiden om kommunale spørsmål, er det alminnelige utgangspunktet den samme ytringsfriheten som andre borgere, så lenge det er klart at her opptrer hen som privatperson, og ikke på vegne av kommunen. Den eneste begrensningen, ved siden av lovfestet taushetsplikt, er at ytringen ikke må ha et innhold som vanskeliggjør forsvarlig saksbehandling eller utføring av tjenester, og som ikke har legitim offentlig interesse. Hvis man kommer ut med informasjon eller synspunkter som har slike påviselige skadevirkninger for kommunen, kan det være grunnlag for tjenestemessig påtale og kanskje til og med oppsigelse, sier Bernt.

– Men da må kommunen kunne dokumentere konkrete skadevirkninger for kommunens legitime interesser. At kritikken oppfattes som ubehagelig og kan skape uro på arbeidsplassen eller politisk, er ikke tilstrekkelig.

– Mangler hjemmel i lov

Bernt mener at kommunedirektøren heller ikke kan kreve at de tilsatte skal ha kommunedirektørens tillatelse for å stille opp i en podkast.

– Det finnes ingen hjemmel verken i lov eller i tilsettingsforholdet for å kreve det. Det alminnelige prinsippet om at vi har ytringsfrihet i Norge, gjelder også for kommunalt tilsatte. Hva de sier i podkasten, skal bli vurdert i forhold til de begrensningene vi har vært inne på: Det må ikke være brudd på taushetsplikten, og må ikke være avsløring av interne forhold i administrasjonen, som man har en legitim grunn til å holde skjult, sier Bernt.

Ifølge det nye forslaget til pressereglement heter det at kritikk som gjelder eget fagområde og egen arbeidsplass skal søkes løst tjenestevei.

– Når kan man kritisere kommunen når man er tilsatt der? Jo, det kan man gjøre hvis man ikke utleverer informasjon om den interne saksbehandlingen man selv deltar i, og ikke bryter taushetsplikt. Man skal ikke opptre på en sann måte at man gjør seg selv helt umulig som

medarbeider i kommunen. Men dernest er spørsmålet hvem man har lojalitetsplikt overfor. Litt tilspisset så er det jo velgerne som er de tilsattes arbeidsgivere.

– Bestemmelsen om dette i reglementet er derfor svært problematisk. Det er ikke illojalt av en tilsatt i kommunen å gå ut med informasjon som har en klar og betydelig offentlig interesse, om svikt i kommunenes virksomhet. Det er tvert imot lojalt overfor folkevalgt ledelse og velgerne. Et fungerende kommunaldemokrati forutsetter at allmennheten i størst mulig grad får innsyn i hva som skjer, og også vite hva som ikke fungerer, sier Bernt.

– Problematisk upresis

Han er enig i at det kan være en tjenestefeil ikke å ta kritikk opp tjenestevei først, før man går ut med denne, men fremholder at det vil være en mer alvorlig tjenestefeil hvis man ikke reagerer hvis man sitter med informasjon om kritikkverdige forhold og ser at der ikke blir reagert fra ledelsens side.

– Formuleringen i reglementet om dette er i alle fall problematisk upresis. Den er egnet til å skremme tilsatte fra å gå ut og fortelle om kritikkverdige forhold som de vet om, sier Bernt.

– Slik virker dessverre også de generelle reglene om varsling i arbeidsmiljøloven, men dette er enda mer alvorlig når det samme skjer i offentlig forvaltning.

Referatsaker

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Malvik kommune

Møtedato

07.05.2025

Saknr

21/25

Saksbehandler Ragnhild Torsdatter Grønvold

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 25/179 - 3

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar referatsakene til orientering.

Vedlegg

Trangere kommuneøkonomi i Trøndelag

Kommunenes beredskapsarbeid må bli bedre

Tidstyvene i planprosessene kartlagt

Regnskapsundersøkelsen 2024

Korrupsjonsindeksen 2024

Saksopplysninger

Kontrollutvalget er forelagt følgende referatsaker:

- Trangere kommuneøkonomi i Trøndelag
- Regnskapsundersøkelsen 2024
- Kommunenes beredskapsarbeid må bli bedre
- Tidstyvene i planprosessene kartlagt
- Korrupsjonsindeksen 2024

Trangere kommuneøkonomi i Trøndelag

Trøndelag i tall har 28.03.2025 publisert en artikkel om kommuneøkonomi basert på foreløpige regnskapstall for 2024. 23 av 38 trønderske kommuner har et negativt netto driftsresultat

Foreløpige KOSTRA-tall ble publisert 17. mars. Både disse resultatene sammen med KS sin regnskapsundersøkelse for 2024 peker mot nok et dårlig år for kommuneøkonomien. Hele 60 prosent av landets kommuner hadde et negativt netto driftsresultat i 2024.

Store variasjoner i Trøndelag

23 av 38 kommuner har et negativt netto driftsresultat, ifølge de foreløpige tallene for Trøndelag. Selv om gjennomsnittet for Trøndelag er bedre enn landet som helhet, er spredningen stor. Kommunene har en relativt høy gjeldsgrad og er sterkt påvirket av rentenivået. Statsforvalteren vil understreke at dette er foreløpige tall, og ser at det kan være noen feil på enkeltkommuner.

Netto driftsresultat

De kommunene som skiller seg ut med positivt netto driftsresultat, er i stor grad kommuner med ekstraordinære inntekter innenfor havbruk, vann- og vindkraft. Bildet er ikke entydig, for vi finner også kommuner som klarer seg godt uten store ekstrainntekter, og som har tatt nødvendige grep for å dempe utgiftsøkningen. Trondheim som er eneste storby i Trøndelag, går også med overskudd.

Les mer på [Trøndelag i tall](#)

Kommunenes beredskapsarbeid må bli bedre

Kommunal Rapport 07.04.2025

Kommunene har fortsatt en jobb å gjøre i arbeidet med sikkerhet og beredskap. Det viser kommuneundersøkelsen til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap

Fakta om undersøkelsen

- DSB har siden 2002 gjennomført en spørreundersøkelse blant landets kommuner om status for samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet i kommunen.
- Undersøkelsens formål er å få et overordnet bilde av status på samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet i Kommune-Norge.
- 329 kommuner (92 prosent) har svart på årets undersøkelse.

Det å vite hvilke risikoer og sårbarheter man står overfor lokalt, er helt grunnleggende, sier avdelingsdirektør Elisabeth Longva i Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB). Hun viser til den tilspissede sikkerhetspolitiske situasjonen i samfunnet, kombinert med hyppigere ekstremvær.

Behovet for oversikt over risiko og beredskap er viktigere enn noen gang, sier Longva.

Viktig jobb

Kommunene har en sentral rolle i arbeidet med samfunnssikkerhet på lokalt nivå. Siden 2002 har DSB gjennomført spørreundersøkelser om kommunenes samfunnssikkerhetsarbeid.

I årets undersøkelse har kommunene svart på spørsmål om blant annet nød vann, kommunikasjon ved langvarig bortfall av strøm og e-kom, naturhendelser, klimaendringer, kompetanse og egenberedskapsuka.

Dommen fra DSB er klar: Kommunenes beredskapsarbeid må bli bedre.

Kommunene gjør en viktig jobb og tar beredskap på alvor, men vi må hele tiden jobbe for å tette hullene. Det er summen av mange små forbedringer som gjør at samfunnet står stødigere når det virkelig gjelder, sier Longva.

Inaktive beredskapsråd

Tidligere i år gikk regjeringen ut og sa at de ville lovfeste beredskapsråd i alle kommuner. Beredskapsråd skal bidra til koordinering og samarbeid mellom kommunen og sentrale aktører som politi, helse, frivillige organisasjoner og næringsliv.

I DSBs undersøkelse svarer 80 prosent av kommunene at de har etablert kommunalt beredskapsråd – men kun tre av ti bruker det under faktiske hendelser.

Det er svært positivt at 80 prosent av kommunene som har besvart denne undersøkelsen, har et beredskapsråd på plass. Men rådene bør brukes mer aktivt – ikke bare i planarbeid, men også når krisen faktisk oppstår, sier Longva.

Uklare planer

Undersøkelsen avdekker at kommunene også kan bli bedre på krisekommunikasjon.

Selv om 94 prosent av kommunene har planer for krisekommunikasjon, er det mange som har uklare planer for hvordan de skal informere befolkningen ved bortfall av elektroniske kommunikasjonsmidler (e-kom).

Vi vet at strømbrudd og tekniske feil kan slå ut digitale kommunikasjonskanaler. Kommunene må ha planer for hvordan innbyggerne får kritisk informasjon hvis nettet er nede. Fysiske informasjonspunkter og andre teknologiavhengige løsninger må ikke bare være på plass, men også godt kjent for innbyggerne, sier Longva.

Øver ikke på vannscenario

Øvelse gjør som kjent mester, men ifølge kommuneundersøkelsen svarer kun 37 prosent at kommunens kriseledelse i løpet av de siste tre årene har øvd på å håndtere et scenario der innbyggerne har mistet drikkevannet i springen.

Vann er kommunens kritiske infrastruktur, og en hendelse vil potensielt få alvorlige konsekvenser, både for innbyggerne og kommunens tjenester, ifølge DSB.

På lik linje med at det er viktig å øve på bortfall av kritisk infrastruktur som ekom og strøm, er det viktig å øve på alvorlige hendelser innen vannforsyningen.

Andre funn i kommuneundersøkelsen:

- 99 prosent har en risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS), men bare 76 prosent oppfyller minimumskravene.
- 22 prosent har ROS-analyser som er eldre enn fire år.

Tidstyvene i planprosessene kartlagt

Kommunal Rapport 24.02.2025

Saksbehandlingstiden i plansaker har økt med over 300 dager på sju år. En ny undersøkelse viser at det er i vekstkommunene problemene er størst.

Kortversjon

- En ny rapport fra Oslo Met og NIBR viser økt tidsbruk i kommunale plansaker.
- Saksbehandlingstiden har økt fra 577 dager i 2016 til 890 dager i 2023.
- Komplekse plansystemer og flere prosessuelle krav er hovedårsakene.
- Kommuner med høy befolkningsvekst opplever størst utfordringer.

Det er Oslo Met og NIBR som har laget «Undersøkelse av årsaker til høy tidsbruk i plansaker og forslag om mer effektive planprosesser».

Undersøkelsen benytter KOSTRA-statistikk og andre datakilder for å analysere kommunenes økende tidsbruk i plansaksbehandling. Data viser at gjennomsnittlig saksbehandlingstid har økt fra 577 dager i 2016 til 890 dager i 2023, mens kommunenes andel av denne tiden har sunket.

Årsakene til økt tidsbruk er mer komplekse plansystemer, flere prosessuelle krav som innsigelser og klager, og behovet for veiledning.

Kommuner med høy befolkningsvekst og fortetting opplever større utfordringer. Undersøkelsen vurderer også hvordan kommunal organisering påvirker saksbehandlingstiden. Statistikken viser at saksbehandlingstiden for plansaker øker, med utbyggers tidsbruk som den største bidragsyteren.

Omfanget av reguleringsplaner og innsigelser forlenger prosessen. Kommunenes saksbehandlingstid påvirkes av befolkningsstørrelse og vekst.

Tidstyver og tillit

Noen kommuner har jobbet med å kartlegge hvor «tidstyvene» ligger, og hvordan planprosessene kan effektiviseres.

Med en gjennomsnittlig tidsbruk for planprosesser på 5,5 år satte Oslo kommune i 2023 i gang prosjektet «Forbedringsprosjekt for innsendt plan» (FIP) der de har undersøkt alle planprosessens faser.

Kartleggingen har vist at årsakene kan ligge i utydelige føringer, mange krav til utredninger, økt antall innsigelser som går på samfunnssikkerhet, samt at prosessene lider av manglende tillit mellom partene.

Asplan Viak gjennomførte på vegne av Bergen kommune og Bergen næringsråd en brukerundersøkelse for planprosesser og byggesaksbehandling i 2021, som peker på ulike forhold som påvirker bl.a. manglende forutsigbarhet i planbehandlingen og at krav til dokumentasjon kommer seint.

Elleve anbefalinger

1. Kategorisering av boligtyper er viktig, eks. boliger for eldre, barnefamilier osv. Intervjuene antyder at det vil kunne sikre at intensjoner om nye boligtyper (og finansiering) blir realisert, og dermed bidra til å «lande» en plan raskere. En presisering som for eksempel muliggjør å spesifisere boligbygg med små private enheter og deleløsninger i fellesområder, er en mulig vei å gå.
2. Det raskt å finne et hensiktsmessig nivå på planinitiativet med hovedgrep og utredningsbehov, vil bidra til å gi partene en bedre forståelse av prosessen. Et viktig tiltak er at kommunene oppdaterer sine overordnede strategiske planer slik at disse reelt er førende for reguleringsplanleggingen.
3. Riktig detaljeringsnivå på plandokumenter bør i større grad settes på dagsorden i arbeidet med forbedring av planprosesser.
4. Tydeliggjøring av hva som bør reguleres etter plan- og bygningsloven kontra annet lovverk bør settes på dagsorden.
5. Det synes hensiktsmessig med en tydeliggjøring av grensegangen mellom hva som er nødvendig å sikre i planprosesser og hva som håndteres gjennom lovverket i byggesaken ved gjennomføring.
6. Det kreves god situasjonsforståelse både hos utbygger, kommune, regionale myndigheter og rådgivere for å avklare riktig utredningsnivå som er tilpasset relevante problemstillinger i den enkelte saken. Dette bør løftes som problemstilling i veiledning og ulike fora.
7. Kommunen bør vurdere nytten av å sette krav om felles planlegging, og der kravet settes bør det følges opp av ressurser fra kommunen for å sikre gjennomføring av felles planlegging for områder som berører flere eiendommer.
8. Det synes hensiktsmessig at interesser balanseres på en bedre måte opp mot nivå på analysene, og hensynet til boligforsyning og byutvikling løftes fram som premiss for sektormyndighetenes rolle i planbehandlingen.
9. Dersom statsforvalterembetet tar en mer aktiv rolle i å avveie sektorinteresser i en sak, kan det bidra til raskere avklaringer, og for å vurdere de ulike interessene opp mot behovet for tilstrekkelig boligbygging, kreves en økt oppmerksomhet rundt dette hensynet hos statlige og regionale myndigheter.
10. Det ser ut til å være et behov for å tydeliggjøre kommunens rolle som samfunnsutvikler og ansvar for å legge til rette for tilstrekkelig boligbygging i videre veiledning og dialog. Større grad av dialog i flere faser, også i «fredstid» kan bidra til bedre innsikt, rolleforståelse og tillit. Det samme kan det å åpne for tematiske drøftinger mellom kommune og byggenæring utenfor konkrete planprosesser.
11. En mer løpende dialog mellom kommune og utbyggere om tema og rammebetingelse kan bidra til bedre kunnskapsgrunnlag, samt bedre tillit og rolleforståelse aktørene mellom.

Les hele rapporten [her](#)

Regnskapsundersøkelsen 2024: Store investeringer i skoler

Kommunal Rapport 05.03.2025

I alt 17 prosent av investeringene som kommunene gjorde i fjor, gikk til grunnskoler. Det viser KS' regnskapsundersøkelse for 2024.

Kortversjon

- Kommunene fortsetter å investere i skolebygg, til tross for økonomiske utfordringer.
- 17 prosent av investeringene i 2024 gikk til grunnskoler, ifølge KS' regnskapsundersøkelse.
- Kommunenes regnskapsresultater har forverret seg, med 138 kommuner som har negativt netto driftsresultat.
- Økte driftsutgifter, spesielt innen sosialhjelp, har bidratt til den økonomiske situasjonen.
- Mange kommuner har tappet sine disposisjonsfond, noe som gir liten økonomisk buffer.

Til tross for at skolestruktur og nedlegging av skoler var et hett tema i mange kommuner i fjor, fortsetter kommunene å investere i skolebygg. Det kommer fram i [KS' regnskapsundersøkelse](#) for 2024, som ble lagt fram onsdag.

I alt 17 prosent av investeringene i 2024 har skjedd innen grunnskole. Grunnskole er dermed det nest største området som kommunene investerer penger i (se graf).

De største investeringene finner vi i vann, avløp og renovasjon (24 prosent), mens 9 prosent av investeringene gikk til pleie og omsorg.

– Vi må jo si at vi er litt bekymret for pleie og omsorg, med tanke på at befolkningen blir stadig eldre, sier KS' spesialrådgiver i kommuneøkonomi, Sigmund Engdal. Ifølge Engdal er det ikke nødvendigvis nye skoler kommunene investerer i.

– Mange av dagens skoler er bygd på 1970- og 1980-tallet og har behov for vedlikehold. I alt 225 kommuner har svart på regnskapsundersøkelsen. Brutto investeringer i disse kommunene utgjorde 56,4 milliarder kroner, noe som er en økning på cirka 3,1 milliarder kroner (6 prosent) fra 2023.

4 milliarder i minus

Samtidig viser undersøkelsen at regnskapsresultatet for kommunene har forverret seg i 2024.

Av de 225 kommunene i undersøkelsen er det 138 kommuner (58 prosent) som har negativt netto driftsresultat. Nesten halvparten av disse har et netto driftsresultat som er lavere enn minus 2 prosent av driftsinntektene. En tredjedel av innbyggerne i undersøkelsen bor i disse kommunene.

KS peker på høyt kostnadsnivå, betydelig gjeld, høyt rentenivå, økt etterspørsel etter kommunale tjenester og redusert lokalt handlingsrom som følge av et stadig mer detaljert regelverk som mulige årsaker til utviklingen.

[KS fryktet i fjor høst](#) at resultatet i kommunene ville ende med 15 milliarder kroner i minus. Nye anslag viser at kommunene gikk 4 milliarder kroner i minus i 2024.

Blant annet ble det bevilget [5 milliarder kroner ekstra til kommuner og fylkeskommuner på tampen av året.](#)

– Resultatet i fjor ble heldigvis ikke like svakt som det lå an til i fjor høst, også når vi ser bort fra tilleggsbevilgningen fra regjeringen. En god avkastning på finansplasseringer bidro positivt. I tillegg har kommunene gjort en jobb med å effektivisere og omstille driften av tjenestene, som også betyr redusert nivå på noen tjenester, sier direktør for samfunn, velferd og demokrati i KS, Helge Eide.

– Det er fortsatt en alvorlig økonomisk situasjon i kommunesektoren, sier direktør for samfunn, velferd og demokrati i KS, Helge Eide.

Bruker mer på sosialhjelp

Ifølge regnskapsundersøkelsen økte driftsutgiftene mer enn driftsinntektene i fjor. Det er tredje år på rad at dette skjer.

Av tjenesteområdene er det sosial som har sterkest vekst i brutto driftsutgifter, med nesten 11 prosent eller 2,3 milliarder kroner. Bidrag til livsopphold står for 60 prosent av veksten. Dette har imidlertid sammenheng med det forkortede introduksjonsprogrammet for flyktninger fra Ukraina, som fører til at mange har gått over fra introduksjonsprogrammet til økonomisk sosialhjelp, ifølge KS.

Barnevern er et annet område med høy utgiftsvekst fra 2023 til 2024 med 6,9 prosent. Administrasjon og kommunale veier har lavest utgiftsvekst med om lag 2 prosent.

Tapper fondene

Den stramme kommuneøkonomien har også ført til at flere kommuner har tappet sine disposisjonsfond, slik at de har ingen eller liten økonomisk buffer.

10 prosent av kommunene i undersøkelsen har brukt opp hele sitt disposisjonsfond, mens ytterligere 16 prosent har fond på mellom 0 og 5 prosent av driftsinntektene.

– Det er fortsatt en alvorlig økonomisk situasjon i kommunesektoren. Den viktigste grunnen er at tjenestene over tid er blitt underfinansiert fra staten. I årene framover blir det mangel på både arbeidskraft og penger, mens det blir dobbelt så mange eldre over 80 år. Det er helt nødvendig med store omstillinger i kommunesektoren, og derfor er det viktig at nasjonale politikere gir lokalpolitikere handlingsrom til å finne gode lokale løsninger, sier Eide.

Fakta om regnskapsundersøkelsen 2024

- KS har spurt kommuner og fylkeskommuner om regnskapstall for 2024.
- Det er mottatt svar fra 225 kommuner med 84,5 prosent av folkemengden utenom Oslo og alle fylkeskommuner.
- KS har ikke mottatt tall fra Oslo. 63 prosent av kommunene utenom Oslo har dermed svart på undersøkelsen.
- Regnskapsundersøkelsen har en overvekt av svar fra større kommuner. Alle kommuner med over 50.000 innbyggere har svart på undersøkelsen.
- Lavest svarprosent er det fra kommunene med under 3.000 innbyggere med 50 prosent.

Korrupsjonsindeksen 2024

11.02.2025

Transparency International – Norge får sin laveste poengsum på ti år.

Korrupsjon er med på å bremse den nødvendige klimaomstillingen

Temaet for korrupsjonsindeksen 2024 er klima og miljø, og hvordan korrupsjon i land verden over undergraver arbeidet med å håndtere de globale klimaendringene. Mange faktorer fremskynder klimaendringene, og korrupsjon er en faktor som ofte blir oversett. Svært mye penger er satt av til å bekjempe klimakrisen globalt. Korrupsjon fører til at pengene som er satt av til klimatiltak og miljøvern, ikke når frem dit de skal.

– Korrupsjon er med på å undergrave tiltakene for å nå klimamålene, sier generalsekretær i TI Norge, Guro Slettemark. Pengene som overføres til klimatiltak, må innebære forpliktelser til å bekjempe korrupsjon.

Det er satt av store summer til finansiering av miljøvern, klimatilpasning og utslippsreduksjon. På klimatoppmøtet i Baku like før jul ble de deltakende landene enige om et mål om å bruke over [3.000 milliarder kroner årlig frem mot 2035 på klimafinansiering](#). Pengene skal blant annet gå til områder som allerede merker konsekvensene av klimakrisen, samtidig som korrupsjonen der er høy: På G20-toppmøtet før jul [ga den norske regjeringen et løfte om å gi 670 millioner til Amazonasfondet](#) og til Brasils innsats for å redde regnskogen og forhindre avskoging. Brasil har en skår på 34 i årets korrupsjonsindeks – offentlig sektor i landet anses å være svært korrupsjonsutsatt.

I tillegg til at det er store beløp som overføres, går pengene ofte igjennom sårbare kanaler med få kontrollmekanismer. Dette skaper ytterligere risiko for korrupsjon.

Sterk lobby

– Klimakrisen trenger globale løsninger og internasjonalt samarbeid. Vi må sikre at avtaler og ordninger ikke undergraves av korrupsjon, understreker Slettemark.

Samtidig som det er fare for at landene vi er avhengige av at mottar klimafinansiering ikke får brukt midlene, ser vi eksempler på at næringer i rike land aktivt forsøker å forhindre myndighetene i å gjennomføre sterkere tiltak for å bekjempe klimaendringene. På den internasjonale arenaen har sterke lobbykrefter fra blant annet fossilindustrien vært aktive overfor for eksempel klimatoppmøtet i Baku.

Norges dårligste skår på flere år

Norges skår i årets indeks er 81 poeng, ned fra 84 i fjor. I 2014 hadde Norge en skår på 86 – årets resultat representerer en nedgang på 5 poeng på 10 år, og en trend som peker nedover. Norge ender i år på en 5. plass, bak land som New Zealand, Singapore og Finland.

Nedgangen bekrefter mønsteret fra [DFØs innbyggerundersøkelse 2024](#). Den viste at befolkningen i betydelig større grad enn tidligere tror at korrupsjon foregår i stat og kommune. Undersøkelsen viste også en nedgang i befolkningens tillit til myndighetene. TI Norges [befolkningsundersøkelse om korrupsjon](#) fra 2024 bekreftet mønsteret. En nærliggende forklaring på trenden for Norge er at nedgangen på korrupsjonsindeksen

henger sammen med redusert tillit til vårt politiske system, som følge av de såkalte politikerkandalene de siste årene.

Til sammenligning har Sverige hatt en nedgang på indeksen de siste årene, som blant annet kan skyldes [infiltrasjon og mafiavirksomhet i offentlig sektor](#). Sverige sin skår er 80 poeng i årets indeks. Danmark har en skår på 90, som er uendret fra i fjor og resulterer i at Danmark troner øverst på indeksen, for syvende år på rad.

Av de 180 landene og territoriene som dekkes av indeksen, har to av tre land en skår på under 50, som betyr at det oppfattes at korrupsjon i offentlig sektor er svært høy. Over halvparten av landene indeksen dekker (101 av 180), har ikke vist tegn til forbedring på mer enn et tiår. 32 land har vist en forbedring, og 47 land har hatt en nedgang på indeksen.

Norge trenger en nasjonal antikorrupsjonsstrategi

– Norge er i en privilegert posisjon på toppen av indeksen, og må gjøre det vi kan for å fortsette å bekjempe korrupsjon, her hjemme og ute i verden, sier Slettemark.

For å forhindre korrupsjon og sikre at summene som er satt av til klima og miljøvern når frem dit de skal, er det avgjørende at Norge styrker antikorrupsjonstiltak på alle nivåer. TI Norge har lenge etterspurt en nasjonal antikorrupsjonsstrategi. Satsingen for å bekjempe klimaendringer bør inkludere en slik strategi.

Les hele rapporten [her](#).

Om korrupsjonsindeksen

Hvert år publiserer Transparency International sin Corruption Perceptions Index (CPI), en global indeks som viser oppfatning av korrupsjon i offentlig sektor.

Indeksen vurderer 180 land på en skala fra 0 til 100, hvor 100 indikerer at korrupsjonen oppfattes som svært lav, mens 0 indikerer at korrupsjonen anses å være utbredt. Dataene som benyttes i indeksen samles inn fra eksperter og anerkjente institusjoner som Verdensbanken og World Economic Forum.

Tradisjonelt scorer de nordiske landene høyt på indeksen, mens land preget av politisk ustabilitet, begrenset pressefrihet og svake kontrollmekanismer ofte havner lavere på rangeringen. Likevel er det viktig å merke seg at det selv blant de høyest rangerte landene fortsatt er utfordringer knyttet til korrupsjon og mangel på tilstrekkelig åpenhet.

CPI er den ledende globale indeksen for måling av oppfattet korrupsjon. Transparency International har utgitt korrupsjonsindeksen årlig siden 1995.

Innspill til kontrollarbeidet

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Malvik kommune

Møtedato

07.05.2025

Saknr

22/25

Saksbehandler Ragnhild Torsdatter Grønvold

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 25/179 - 4

Forslag til vedtak

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Saksopplysninger

Saken fremmes for at kontrollutvalgets medlemmer kan drøfte og fremme forslag om saker og forhold som kontrollutvalget kan ta opp.

Medlemmene kan også be om å få utredet en sak til et fremtidig møte.

Eksempel på tema som kan tas opp:

- Forhold/saker i kommunen
- Ønske om orientering fra kommunedirektøren
- Deltagelse på kurs/konferanse eller andre praktiske forhold.

Utvalgets medlemmer oppfordres til å si fra om de har noe til saken i starten av møtet.

Sekretariatet har per 28. april ikke mottatt noen innspill.

Vurdering

Saken legges fram uten forslag til vedtak.

Godkjenning av protokollen fra dagens møte

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Malvik kommune

Møtedato

07.05.2025

Saknr

23/25

Saksbehandler Ragnhild Torsdatter Grønvold

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 25/179 - 2

Forslag til vedtak

Protokollen fra dagens møte godkjennes.

Saksopplysninger

Protokollen fra dagens møte gjennomgås for godkjenning.